

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kuryło

w sprawie z wniosku J. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 września 2020 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 28 marca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża wnioskodawcy kosztami postępowania**
kasacyjnego organu rentowego.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie z odwołania J. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. w przedmiocie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy prowadzeniu działalności gospodarczej, oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 2 lipca 2018 r., którym oddalono odwołanie oraz nie obciążył odwołującego się kosztami procesu w postępowaniu przez Sądem drugiej instancji.

Powyższy wyrok został przez odwołującego się zaskarżony skargą kasacyjną w całości. Skargę oparto na podstawie naruszenia prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy: art. 232 zdanie 2 k.p.c. w związku z

art. 278 § 1 k.p.c. w związku z art. 286 k.p.c., przez ich niezastosowanie i niedopuszczenie przez Sąd drugiej instancji dowodu z urzędu, podczas gdy w okolicznościach niniejszej sprawy doszło do szczególnej sytuacji wymagającej dopuszczenia z urzędu przez Sąd *ad quem* dowodu z nowej opinii sądowo-lekarskiej, albowiem wbrew twierdzeniom Sądu drugiej instancji opinia sporządzona w sprawie i będąca podstawą ustaleń nie jest jasna, pełnia i logiczna, gdyż odwołujący się J. B. wskazywał na okoliczności i dowody podważające prawidłowość sporządzonej opinii i niezasadne przyjęcie, że nie jest osobą niezdolną do pracy oraz niezdolność ta pozostaje w związku przyczynowym z wypadkiem przy pracy z dnia 5 stycznia 2015 r., tym samym okoliczności sprawy jednoznacznie wskazują, iż działanie z urzędu Sądu wymagane było nieporadnością strony, która kwestionowała opinię sądowo-lekarską, wskazując na konkretne uchybienia i dowody, lecz nie został sformułowany w związku z tym wniosek dowodowy i z tego powodu niezbędne jest ponowne rozpatrzenie sprawy oraz rozszerzenie postępowania dowodowego.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał oczywistą zasadność skargi, wynikającą z rażącego naruszenia przepisów postępowania, które w istotny sposób miało wpływ na wynik sprawy: art. 232 zdanie 2 k.p.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c. w związku z art. 286 k.p.c. W ocenie skarżącego, Sąd Apelacyjny zupełnie zignorował te przepisy, które nakładają na niego obowiązek działania z urzędu w szczególnych przypadkach, gdy wymaga tego interes publiczny, a także konieczność przeciwdziałania naruszeniu porządku prawnego. Podkreślił, że działał bez profesjonalnego pełnomocnika i formułował merytoryczne zarzuty wobec opinii biegłych, przedstawiając na ich poparcie szereg dokumentów, lecz nie mając wiedzy na temat postępowania cywilnego, nie sformułował w tym zakresie wniosku dowodowego. Tym samym Sąd drugiej instancji w błędny sposób zrezygnował z inicjatywy dowodowej, która w okolicznościach sprawy była niezbędna z uwagi na nieporadność strony w zakresie formułowania wniosków dowodowych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie kasacyjne według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla

uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Analiza uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia oraz wniesionej skargi kasacyjnej nie pozwala na stwierdzenie, że zachodzi przesłanka przedsądu w postaci oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Należy bowiem podkreślić, że z mocy art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak pod rozwagę nieważność postępowania. Zgodnie z art. 398³ § 1 k.p.c., skargę kasacyjną można oprzeć na podstawie naruszenia prawa materialnego lub podstawie naruszenia przepisów postępowania. Obie podstawy kasacyjne pozostają ze sobą w związku funkcjonalnym. W świetle art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. nie jest bowiem możliwe prawidłowe zastosowanie prawa materialnego bez zgodnego z prawem procesowym ustalenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia (por. między innymi wyrok Sądu Najwyższego

z 11 kwietnia 2006 r., I PK 164/05, Monitor Prawa Pracy 2006 nr 10, s. 541). I odwrotnie - zarzuty naruszenia przepisów postępowania mają znaczenie, jeżeli uchybienia mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Zatem wpierw decyduje prawidłowo rozumiane prawo materialne, które określa przesłanki dochodzonego świadczenia, a te wyznaczają, jakie ustalenia stanu faktycznego są konieczne i mają znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu (art. 227 k.p.c.). Zarzuty podstawy procesowej nie mogą być dowolne, lecz muszą pozostawać w związku z normą prawa materialnego, od której zależy wynik sprawy. Poza tym nie powinny pomijać ograniczenia z art. 398³ § 3 k.p.c., w myśl którego podstawy skargi kasacyjnej nie mogą stanowić zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. W postępowaniu kasacyjnym zachodzi też związanie ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). W niniejszej sprawie autor skargi kasacyjnej w jej podstawach nie podniósł zarzutu naruszenia prawa materialnego, w związku z tym nie podjął próby powiązania zarzucanych uchybień z przesłankami prawa materialnego, a tym samym wykazania wpływu zaistniałych uchybień na wynik sprawy.

Ponadto zauważyć należy, że skarżący w istocie kwestionuje dokonaną przez Sąd drugiej instancji ocenę dowodów. Podnoszone przez skarżącego argumenty stanowią polemikę z oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi, co, zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., uchyla się spod kontroli kasacyjnej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego powszechnie przyjmuje się, że od uznania sądu zależy dopuszczenie dowodu z opinii kolejnych biegłych, ponadto, że sąd nie ma obowiązku dopuszczenia dowodu z opinii kolejnych biegłych w każdym przypadku, gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2012 r., I UK 200/11, LEX nr 1162648 oraz postanowienia: z dnia 13 listopada 2012 r., III UK 45/12, LEX nr 1648605 i z dnia 4 września 2018 r., II UK 460/17, LEX nr 2541914). Wprawdzie sąd nie ma obowiązku dopuszczenia dowodu z opinii instytutu, czy też z opinii kolejnych biegłych w każdym wypadku, gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony, ale ma obowiązek dopuszczenia takiego dowodu wówczas, gdy zachodzi tego potrzeba, w szczególności, gdy w sprawie zostały wydane sprzeczne opinie biegłych (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 lipca 1998 r., II UKN 126/98,

OSNAPIUS 1999 nr 13, poz. 436; z dnia 16 września 1998 r., II UKN 220/98, OSNAPIUS 1999 nr 18, poz. 597; z dnia 23 marca 1999 r., II UKN 543/98, OSNAPIUS 2000 nr 11, poz. 433; z dnia 23 kwietnia 1999 r., II UKN 590/98, OSNAPIUS 2000 nr 12, poz. 484; z dnia 30 listopada 1999 r., II UKN 220/99, OSNAPIUS 2001 nr 6, poz. 204; z dnia 19 września 2000 r., II UKN 722/99, OSNAPIUS 2002 nr 7, poz. 169; z dnia 7 lipca 2005 r., II UK 277/04, OSNP 2006 nr 5-6, poz. 97; z dnia 5 kwietnia 2007 r., I UK 309/06, LEX nr 470001 oraz z dnia 1 września 2009 r., I PK 83/09, LEX nr 550988). Tymczasem Sąd Apelacyjny rozpoznając niniejszą sprawę o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy prowadzeniu działalności gospodarczej, odniósł się do podnoszonych przez odwołującego się J. B. zarzutów pod adresem opinii biegłych sądowych, wskazując, że Sąd pierwszej instancji dopuścił w sprawie dowód z opinii biegłych sądowych psychiatry, ortopedy-traumatologa i neurologa, a więc biegłych z zakresu specjalizacji odpowiadających wskazywanym przez skarżącego schorzeniom związanych ze skutkami wypadku komunikacyjnego w dniu 5 stycznia 2015 r. Opinie wydane zostały po przeprowadzeniu badania odwołującego się i w oparciu o dokumentację medyczną. Sądy obu instancji nie negowały okoliczności uznania ubezpieczonego przez organ rentowy za osobę częściową niezdolną do pracy we wskazanym okresie. Podkreśliły jednakże, iż przedmiotem obecnie toczącego się postępowania jest ewentualna niezdolność do pracy ubezpieczonego, która pozostawałaby w związku z jego wypadkiem przy pracy z dnia 5 stycznia 2015 r. Sąd Apelacyjny stwierdził, że odwołujący się nie zdołał podważyć opinii biegłych sądowych oraz wniosków z niej płynących. Podkreślił, że opinia biegłych jest opinią logiczną, spójną i zupełną.

W związku z powyższym w sprawie nie zachodzi przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Konkludując, wobec niewykazania istnienia powołanej w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono stosownie do art. 102 k.p.c.